

MESERIASUL AZ IPAROS

DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a fiztles ipart!”

Piața saturată cu semi-fabricate metalurgice

Două fapte se evidențiază în momentul de față pe piața metalurgică internă. Producția noastră metalurgică din punctul de vedere al aprovizionării cu majoritatea semi-fabricatelor, pentru cari este tributară importului. Și chestiunea evoluției prețurilor, chestiune care este pusă în mod automat de mișcarea descendentă ce se manifestă tot mai insistent în domeniul pieței mondiale a produselor metalurgice.

IMPORT ABUNDENT DE SEMI-FABRICATE

Scriam acum o lună că după prevederile cercurilor competente importul de semi-fabricate metalurgice, în primul rând de tagle, va atinge probabil până la 1 Ianuarie 1938 volumul aproximativ de 1500—2000 vagoane.

Aceste prevederi s'au dovedit mult mai reduse în raport cu evoluția efectivă a importului.

După informațiile inedite pe cari le posedăm până în momentul când scriem rândurile de față au intrat în țară începând din luna Octombrie circa 3000 de vagoane de semifabricate s'a desfășurat într'un se poate constata că din momentul în care au fost acordate scutirile de vamă și de impozite dela începutul toamnei, importul de semi-fabricate s'au desfășurat într'un ritm foarte viu.

Foarte semnificativ pentru modul cum evoluează conjunctura mondială în domeniul metalurgiei este următorul fapt: — În primăvara anului curent, când pe piața internă a început să se resimtă o lipsă acută de fier, care a mers tot crescând până în luna Septembrie, fabricile metalurgice din țară obțineau din partea carturilor internaționale cu foarte mare greutate și cu întârzieri mari la livrări, cantități de semi-fabricate inferioare celor din anul 1936 și complet insuficiente pentru trebuințele interne. Când în ultimele 2—3 luni întreprinderile din țară au făcut din nou comenzi străinătății se așteptau și de data acesta termene lungi cât privește livrarea. Acest lucru nu s'a întâmplat. Cantitățile comandate au sosit mult mai curând decât erau așteptate.

S'a schimbat între timp echilibrul cererii și al ofertei pe piața internațională.

O RICOSĂ A RAZBOIULUI CHINO-JAPONEZ

La această schimbare nu cu puțin a contribuit și eludarea din cercul schimburilor internaționale a imensei piețe chineze ca o consecință a conflictului din Extremul Orient. Această împrejurare a avut influență directă și asupra importului nostru. În ultimele săptămâni au sosit din Polonia 1000 de vagoane de semi-fabricate metalurgice, achiziționate în cea mai mare parte de fabricile „Industria Sârmei” și „Titan”. Semi-fabricatele despre cari vorbim erau pregătite pentru a fi expediate Chinei, în contul unor comenzi precedente. Din cauza ostilităților și poate — și a jocului politic internațional — ele au fost puse în mod neașteptat la dispoziția pieței noastre interne.

AZ ORSZÁGOS IPARESKONGRESSZUS NAPIRENDJE ELÉ

Irta: SZABÓ KÁROLY (Oradea-Nagyvárad)

A szakma előkészítése és az iparok gyakorlására szóló törvény megszüntette az ipartestületeket, vagyonukat a munkakamara javára lefoglalta. Az új intézmény önkormányzatát olyan szűkre szabták, hogy három megye munkaadói és alkalmazottai ügyeit negyven tagú közgyűlés jóváhagyásával egy hat tagból álló elnöki tanács intézi.

Ebben a 40 tagból álló szervezetben a kisipari munkaadókat összesen 10 kisiparos képviseli, akik között ezidő szerint Oradean egyetlen kisebbségi iparos van. Az elnöki tanácsban pedig egy sincs.

A törvény 189-ik szakasza világosan beszél, a mikor a következőket mondja:

„189. sz. A megszüntetett testületek egész vagyona a jelen törvénynek a Monitorul Oficialban való meghirdetése pillanatában arra a munkakamarára száll, amelynek kerületében a testület létezik és kizárólag az iparosok szakosztályának érdekeire szolgál, amely egyedül jogosított azt igazgatni és használni”.

A munkakamara, illetve az elnöki tanács nálunk a törvénynek ezt a rendelkezését semmibe sem veszi. Az iparos szekciónak minden önálló cselekvését meggátolja. A vagyon jövedelmének felhasználásáról az iparos szekció mellőzésével maga határoz.

A törvény védelme alatt álló szerzett jogokat a kamara úgy értelmezi, hogy azokat a műhelyeket is be akarja csukadni, ahol a család, aki a műhelyt vezeti és saját személyében bír a képesítés minden kellékével, de anyagi bajok miatt valamelyik család tag nevén kénytelen vezetni üzemét, sok esetben azért, mert az elbírhatatlan adóterhektől, így próbált megszabadulni. Mi lesz az ilyen családokkal, ha becsukják a létfenntartást egyedül biztosító üzem? Ezek becsületes, saját munkájukból élő iparosok, a

kik sem lopni, sem koldulni nem mehetnek, mint egészséges munkabíró emberek, közellátásban sem részesülhetnek, ha pedig üzleteiket, műhelyeiket becsukják, az éhhalálnak tennék ki őket. Kinek van erre szüksége? Kinek van ebből haszna? Hieszen maga az állam is károsodik, mert adófizető üzemet csukat be?

Nem lehetne-e, ilyen esetekben az üzemek adóztatását felülvizsgálni, a régi adóhátralékokra, adóamnesztiát adni és ha az üzem által elbírható adóval terhelik meg, módot kell adni, hogy az illetők iparukat a jövőben ismét saját nevük alatt folytathassák.

Az olyan régi adósságok rendezésére is lehetne megoldást találni, amelyek a cég-változtatásra bírták az iparost.

Jelen esetben a hitelezőknek halvány reményük sem lehet arra, hogy pénzükből valaha egy banit is láthassanak.

Ilyen esetekben, jelentékeny engedménnyel, hosszú fizetési terminussal lehetővé tennék a régi cég visszaállítását az ipar további folytatását, ami egy aránt hasznos az államnak, a hitelezőnek és az iparosnak.

Mennyire megkönnyítené egy ilyen törvény módosítását, ha nemcsak az iparosok, hanem a munkakamarák vetnék érte latba minden befolyásukat? Az iparosokra végtelenül lealázó az a mód, ahogyan a munkakamarában, mint törpe kisebbség teljes tehetetlenségre vannak kárhoztatva. Ezért van az, hogy az iparosság hiába háborog és kiáltoz segítségért az iparok szétparcellázása miatt? A munkakamara, amelynek kötelessége volna országosan összefogni és a Kamarák Uniójával karöltve az illetékes köröket felvilágosítani, ennek a rendelkezésnek romboló hatásáról, megsem mozdul.

Az ipart felparcellázzák

Eddig csak arról olvastam, kétségbeesett cikkeket, hogy az iparosok nem képesek azt az újabb és újabb terhet vállalni, hogy egyjűvé tartozó és eddig is együtt gyakorlott iparokhoz, most négy-öt mesterkönyvet kell szerezniük és féltő, hogy az adó-kivetésnél más elbírálás alá kerül az egy, vagy több mester könyv birtokosa.

Van azonban ennek a parcellázott iparnak más súlyos következménye is a nagy közönségre és a tanonc-képzésre.

Az országnak egy fővárosa van, ahol pld. be-rendezkedhetik egy vállalat falétra készítésére, de hol van még egy város, ahol megmerné kockáztatni egy asztalos, aki eddig szabadon készíthette a falétrát (amelyre külön képesítés nem kellett), most megmerné kockáztatni, hogy kizárólag falétra készítésre rendezkedjék be? Ilyen nem létében pedig, hol szerezze be szükségletét a közönség, ha ezzel

nem fordulhat bármelyik asztaloshoz? Ilyen példák száz számra lehetne idézni, amelyek mind azt mutatják, hogy a közönséget, amelyik most mit sem sejt az eljövendőkből, milyen kellemetlenségek elé fogja ez a rendelkezés állítani.

Ennél azonban sokkal nagyobb csapás éri a munkásságot, amelyiknek tulnyomó többsége egy-egy műhelyben megtanulta az asztalosságnak, kár-pitosságnak, lakatos, bádogos, szerelő stb. munkának most öt-hat részre parcellázott minden ágát és széleskörű ismereteinek birtokában, vagy az egyik vagy a másik munkakörben elhelyezkedett. Az új rendszer szerint több lesz egyes munkakörben, a jó szakmunkásokban, mert egyoldalú lesz a munkásnak szakmai kiképzése. Ez mutatja, hogy nemcsak a munkaadót, hanem a munkásságot is erősen érinti az iparok szétparcellázása és a jövőben megnehezíti vagy teljesen lehetetlenné teszi a munkásságnak pél-

SATURAREA PIETEI INTERNE

Grație ritmului efecturării importului de semi-fabricate piața noastră internă a trecut la o stare inversă de aceea în care s'a găsit în timpul verii: ea este saturată. Cantitățile intrate pot îndestula trebuințele interne până la 15 Februarie sau chiar 1 Martie.

Data fiind tendința de scădere de pe piața mondială, nu există nici un interes ca pe calea pompării încontinuu a importului să fie și mai mult mărite actualele stocuri. Se socotește că peste câteva luni vor putea fi făcute achiziții peste graniță în condiții de cost mai avantajoase.

dául az asztalosipar két, vagy három részletére a mesterkönyv megszerzését, mert nem tudja igazolni, azok mindenikére való képesítést.

Mindez azt bizonyítja, hogy a munkakamarák vezetői nem bírnak felemelkedni magasabbrendű célkitűzésekhez. Egyesek körömszakadtig harcolnak egy-egy pozíció, esetleg egy kövér falat elnyeréséért, de arra nincs idejük, hogy elmélyedjenek a törvény rendelkezései következtében előálló új helyzet tanulmányozásában és a tapasztalatokról informál-

nák az illetékes minisztériumokat, akik nem szarkohatnának el a helyzet kellő ismertetése után a törvény módosítása előtt.

Látjuk a közigazgatási törvényt, amelyen csaknem minden esztendőben javítanak, vagy a közigazgatás javítása érdekében, vagy politikai érdekből.

Nem csoda tehát, hogy az iparosság kikivánczik ebből a munkakamarából és a külön kézműves kamara felállítását tűzi programjának első pontjává.

A munkáspénztár

Hasonló az iparosság helyzete a munkásbiztosító pénztárral szemben is. A módosított törvény belekényszerítette a kisiparosokat a munkásbiztosítóba. A törvény azonban nem gondoskodott olyan önkormányzati szervről, amely megnyugtató az iparosságot, hogy temérdek befizetett pénzéért részesül is a megérdemelt szociális segítségben.

Mindez egyszeriben megváltozna, ha az iparosságot kibocsátanák ebből a két szorítóból és a kézműves kamarákban megalkothatná a maga szociális, gazdasági és szakmai szerveit. Ha ily módon birtokába jutna a volt ipartestületi vagyonoknak, az ipartestületek által iparosok áldozatkészségéből alapított agglomerátumoknak. Azokból a kamarai és munkásbiztosításiilletékekből, amelyek most nyomják az iparosok vállait, gyönyörűen virágzóvá tehetnék és kiépíthetnék a régen megalapozott szociális intézményeiket és újakat létesítenének.

Az iparosságnak tehát második program-pontja kell legyen a szociális önszervezés megteremtése, önkormányzati alapon a kötelező kézműves kamarák keretében.

...és a kartellek

Pár napja vettem félkész faárut, amelynek ára egy év alatt méterenként 190 letről, 254-re, pár nap óta 281 leire emelkedett. Az indok az, hogy a jól jövedelmező vállalkozásra új cég akadt és azt a 3-4 hónapi időt, míg az új cég teremelőképes lesz az országban levő két cég felhasználja ilyen hadjáratra az iparosság ellen, hogy esetleg a mi pénzünköl fizesse le az új vállalkozást, hogy az meg se induljon.

Ugyancsak egy kereskedőtől hallottam, hogy a cég be akart rendezkedni ilyen félkész áruk termelésére. Ezt a kartellek úgy akadályozták meg, hogy évi ötmillió lei fizetésre kötelezték magukat, ha a másik cég semmit sem csinál.

Mekkora hasznót vághatnak zsebre azok, akik ilyen módon teszik el láb alól a konkurenciát? Így megy ez évek óta pl. az enyvnél is, ahol itt is, ott is felbukkan a terve egy új enyvyár alapításának, ott azonnal megjelennek a milliók, hogy az ilyen kezdeményezést csirájukban elfojtsák.

Kell-e ennél több példa és ékezebb bizonyíték, amellyel, hogy a kisiparos mi módon van védtelenül kiszolgáltatva a kartellek uzsorájának. Ennél ez időszrint előbbre való követelése alig lehet az iparosságnak. Teljes védelem az egész vonalon a kartellek uzsorája ellen! Ez a program pont méltán sorakozik az előbb említett követelésekhez.

Van azonban az iparosságnak követelni valója a tanoncoktatással szemben is.

Az iparost szigorú törvények kötelezik tanoncának a kellő szakmai kiképzésre. Azonban újabban hetenként háromszor rendelik be őket az iskolába. A munkapad mellől elvont tanoncoknak pedig nincsen lehetősége a gyakorlati munkából vesztett időnek pótlására. Az eredmény az lesz, hogy a kisipari műhelyekben is olyan keveset fog tudni egy felszabadult segéd a mesterségből, mint az ipari szakiskolából kikérült növendékek, akikből éppen ezen ok miatt kevés marad meg az ipari pályán.

A tanoncoktatás nyelve.

Az új ipartörvény módot ad bizonyos testületeknek szakmai tanfolyamok létesítésére. Erre vonatkozólag a törvény 50 és 51 szakasza felsorolja, hogy kik tarthatnak fenn ilyen tanfolyamokat. Ezek közt van felsorolva d.) alatt „a vállástörvény által elismert vallásoknak törvényesen megalkotott szervezetei.”

e.) A szakszerű, kulturális vagy felekezeti egyesületek, ha ezeknek az egyesületeknek tagjai román állampolgárok, ha az egyesületek jogi személyek és ha tevékenységük a közérdekből elismert és hasznos.

A törvénynek ezek a rendelkezései eddig homályban maradtak, nem igen vetettek ügyet ezekre a kisebbségi tanoncokra nézve éviadai jelentőségű

Mielőtt azonban szívós és kitartó munkával idáig eljuthatunk, rengeteg áldozat borítja a munka mezejét, ha sürgősen nem indítjuk be azt az országos mozgalmat, amelyik egyrészt az iparosok szétparcellázásának vethetne gátat, másrészt a szerzett jog alapján tenné lehetővé, hogy legalább is azok a kisiparosok, akik valamilyen családtag néven folytatják régi üzemüket és saját személyükben képesítéssel (mesterkönyvvel bírnak) szabadon folytathassák iparukat. Ez a harmadik program-pont. Az iparosság nagy nyomorúságának egyik okozója a minden vonalon kiépített kartellek. A kormányok egyre ígéri ezeknek a megrendszabályozását, de azért a kartellek vigan emelik az árakat minden vonalon. És az a kisiparos, aki azzal a munkáltató közönséggel áll szemben, akiknek fizetését sem az állam, sem a város nem emelte, (más társadalmi rétegek jövedelme szintén nem emelkedett) képtelen a felhajtott anyag-árakat munkáinál bekalukálni és ezért nő a nyomorúsága a végletekig és így lesz az elégedetlen kisiparosság egy része könyvnyű martaléka a széleőséges politikai áramlatoknak.

kedvezményekre, elő kell tehát léptetni és az iparosok program pontjává avatni és fel kell hívni rá a kisebbségi társadalom illetékes tényezőit, hogy minden áldozatra való készséggel tegyék magukévát ezt az iparos programot és segítsék azt életre hívni!

Senki se higgye, hogy ezekkel a pontokkal teljesen ki van merítve az iparosok kérdése és követelése, mert ezeken belül rendkívül sok a tenni és megvalósítani való, ez csak tömör foglalat azoknak a legfőbb kívánalmaknak, amelyek egyedül vezethetik ki az iparosságot mai nagy nyomorúságából.

Ilyen az ipari hitel kérdése is, amely meg van áldva, de annak áldásából teljesen kirekesztették a kisebbségi iparosokat.

Mindezek igen kitartó és szívós munkát igényelnek, amelyeknek eredménye annál hatékonyabb, mentől egységesebb az iparosságnak a fellépése. Csak ne tévesztjük ezt össze az iparosoknak a nemzetiségi és politikai hovatartozásával, mert én egységes iparos-mozgalmomban fejthetők ki hasznos munkát, anélkül, hogy feladnám pld. magyarpárti politikai állásfoglalásomat.

Országos iparosnaggyűlés.

Egy országos iparos naggyűlés felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül foglalhat állást mindazon kérdésekben, amelyeket elmondottam, vagy más iparos közérdekű kérdésekben.

Egy ilyen állásfoglalás nagy sulyal hathat a kormánykörökre is és egy ilyen határozat suiyát bontaná meg minden olyan törekvést, amely ezt az egységet az egyes emberek politikai hovatartozásának a feláldozásával akarná létrehozni. A jelszó legyen: egyeég minden iparos kérdésben, az egyéni politikai szabadság sérelme nélkül.

Nem igényelheti a jelenlegi konverziós törvény kedvezményeit az az adós, aki lemondott már előzőleg a kedvezményről.

A semmitőszék III. szekciójá bővített tanácsban tárgyalt egy rendkívül érdekes kérdést, amelyben már ellentétes bírói ítéletek hangzottak el. A kérdés az volt, hogy korábbi konverziós törvények idejében az adós és a hitelező között létrejött adósságrendező egyezmények, amelyekben az adós részéről kifejezett lemondás történt a konverziós engedmény igénybevételéről, érvényben vannak-e a jelenlegi konverziós törvény életbeléptetése óta vagy sem. A semmitőszék bővített tanácsa az ügyben oly értelemben döntött, hogy a jelenleg érvényben lévő konverziós törvény előtt megkötött adósságrendező egyezségek ma is kötelezők a szerződő felekre nézve és ennél fogva a már egyszer egyezményt kötött adós nem igényelheti a jelenlegi konverziós törvény kedvezményeit, ha ezekről lemondott.

Mentesítik az ékszergyártó üzemeket a forgalmi adókönyvek vezetése alól.

Az ékszergyártó üzemek szakmai egyesülete megállapodott a pénzügyminisztériummal a forgalmi adó fizetésének könnyítése ügyében. Az egyezmény szerint a vállalatok a 6 százalékos forgalmi adót minden hó végén fizetik gyártmányaik azon értéke után, amelyeket a fémjelző hivatalok mutatnak ki esetenként. A vállalatok egyformán mentesülnek a forgalmi adókönyvek vezetése alól.

TENGERPARTI TÖRTENET.

Már néhány hét óta házások a mézesheket természetesen a tengerparton töltik.

Az is természetes, hogy mégse tölthetik az egész napot csókolózással. A fiatalasszony azonban...

Egy délután, szürkület felé, egymás mellett heverve a homokban:

— Pierrot, drágám, te már nem szeretsz engem, félek, egyáltalában nem szeretsz már...

— Ugyan, aranyom, mit beszélés! Milyen boldog gondolat! Imádlak.

— Akkor, Pierrot, drágám, miért nem mondod ezt olyan sokszor, olyan gyengéden, mint az első napokban?

— Hallgass ide, szerelmem, szívem, imádomt kincsem! Szeretlek, szeretlek szenvedélyesen, egyre szenvedélyesebben, a boldogulásig szeretlek, egyre örültebben szeretlek, nem gondolok másra, csak arra, hogy a boldogulásig szeretlek... Na!... Most pedig hagyj, hogy befejezhessem az újságom elővadását!

Fogyasztási illetéket vetnek ki a mesterséges paprikára is

A banati paprikatermelők tudomására hozták a földművelésügyi minisztériumnak, hogy míg az ő termékeik fogyasztási adó alá esnek, van a piacon egy paprikapótlék, amelyre nem vetettek ki fogyasztási illetéket. A földművelésügyi minisztérium érdeklődésére megtudta a pénzügyminisztériumtól, hogy valóban ez a helyzet és míg a természetes paprika különként 10 lei fogyasztási adó alá esik, a mesterséges paprika mentes ezen illeték alól. Erre a földművelésügyi minisztérium azt a javaslatot tette, hogy a pénzügyminisztérium vessen ki a mesterséges paprikákra is fogyasztási illetéket, még pedig magasabbat, mint a természetes paprikákra, miután úgy mezőgazdasági, mint közegészségügyi érdekek azt kívánják, hogy a hamisított paprika ne legyen előnyösebb helyzetben, mint a természetes.

CSENDHABORITAS A SZALLODABAN.

Egy utazó megszáll a kis vidéki szállodában. Éjjel után hangos szitkozódás, káromkodás veri fel édes álmából. A zaj a szomszéd szobából hallatszik át.

— Szégyelje magát! Szerződéseség! Hallatlan! — és egyéb ilyen kifejezések röpködnek a levegőben.

Jó ideig türelmesen várakozik, de amikor a lármá egyre erősebb lesz, felkapja ruháit és bekopog szomszédja ajtaján. Az ajtó nyílik, de legnagyobb csodálkozására csak egy magános urat talál a szobában.

— Uram — mondja neki csodálkozva —, mivel veszekszik ön itt?

— Kérem — feleli a magános ur —, én egy andor-artista vagyok.

— Na és?

— Bolhacirkuszom van.

— Na és?

— És másfél év után végre itt ráláttam a megszökött primadonnámra

UJ KELET

Románia egyetlen
esetű napilapja

Kérjen mulatványszámot
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Hogyan államosították a szénbányákat Angliában

Irta: SÜLYÖK ISTVÁN dr.

Az első hírre, hogy Angliában államosították a szénbányákat, tévedésbe esik az európai olvasó. Azt hiszi, hogy Angliában a kisajátítások és a vagyon-elkobozások útjára léptek, ahogyan azt más országokon végrehajtották nemzeti vagy kommunista alapon. Holott egészen egyébről van ott most szó.

Angliában nem sajátították ki a szénbányákat, hanem magánszemélyek és egyházi testületek előjogait szüntetik most meg és veszik állami tulajdonba. Előjogokat, amelyek egyenesen — a közporkorból származnak. De ezt sem kellő kártérítés nélkül.

Ezek a jogok a mai formájukban a XVI. század óta állnak fenn, szakadatlan folytonosságban. Közjogi nevük royalties és nemcsak névszerűen, hanem jogi természetük után is hasonlítanak a hajdani regalé-jogokhoz, melyek nálunk már régesrégen megszűntek.

A royalties-jogok a földnek tulajdonával függetlenek össze. A bányatársaságok a földnek tulajdonosának — az egyháznak vagy földesurnak — a szénbányászás jogáért díjakat fizettek: a díjak tonnánként 2 pence-től 1 schilling-ig terjedtek. Azonkívül fizettek a bányatársaságok a földesurnak az utak használatáért is: átlagosan 1 penny-t tonnánként. A szerződéses, melyek a járulékokat szabályozták általában 20 és 99 év közötti időtartamra, ennny időre szóltak a kölcsönösen vállalt kötelezettségek.

Az állam ezeket a középkori jogokat nem kobozza el, hanem megváltja azokat. Még pedig igen jelentős összegekkel: kerekén 66.5 millió angol fontot ad értük a tulajdonosoknak, ami 66.5 milliárd leinek felel meg. Ez a hatalmas összeg 4.300 royalties-tulajdonos között oszlik meg és mintegy 15 esztendő jövedelmének tökéltetését jelenti. A tulajdonosok persze sokkal többet követeltek, kerekén 150 millió fontot, azonban végül megelégedtek ezzel az összeggel is.

A szénbányák e rendezéssel az állam hatásköré alá kerülnek közvetlenül, a lényege pedig a rendezésnek az, hogy az állam ezen az úton a szénbányászatot sokkal egyszerűbbé és jövedelmezőbbé teheti. Mind a köz, mind a közvetlenül az állam szempontjából. Az angolok azonban, mint sehol, úgy ennél a nagyjelentőségű reformnál sem sietnek: a törvény csak 1942-ben lép életbe. Ideje van tehát mindenkinek felkészülni és ügyeit az új helyzethez alkalmazni. Ez annál inkább szükséges lesz, mert 1942-ben — valóban életbe is fog lépni az új elrendezés.

Ez a szénbánya törvény újra alkalmas ad, hogy mély bepillantást kapjunk a brit szigetek sajátos gazdasági és szociális viszonyaiba: azokba a viszonyokba, amelyekben a középkori jogok és hagyományok a legmodernebb és valóban szociális újkori gyakorlatlalt keverednek. Azt kell hinniük ilyenkor, hogy a múltnak és a jelennek ez a szerves összefonódása — Angla nagyságának tulajdonképpen titka. A hatalmas és dúsgazdag Anglia nem akkorja nélkülözni egyetlen rétegének, egyetlen csoportnak szerves kapcsolatát sem — a közös munkával. Nyilván éppen ezért olyan — hatalmas és gazdag. A köz pedig ha lassabban is, de annál biztosabban és tartósabban megkapja azt, ami közérdeknek és a nemzeti közösségnek jár, a kor követelményeinek szellemében.

Statisztikai adatok kiadatlan lakásokról.

Az igazságügyminisztérium statisztikai hivatala kimutatást készített a kiadatlan lakásokról. Eszerint az elmúlt év végén az ország 23 törvényhatósági joggal felruházott városában kiadatlan maradt 5653 ház, illetve lakás és 2190 üzlet- és irodahelyiség. Ugyanezekben a városokban 1934. év végén kiadatlan maradt 6302 ház, illetve lakás és 982 üzlet és irodahelyiség.

SÜLYÖS HIBA.

Arisztid uzsonnára volt hivatalos egyik barátjához.

Uzsonna közben a háziasszony megkérdezte:

— Nos, hogy ízlik a tea?

— Nagyszerű, — felelte Arisztid.

— És mit szól az új csészékhez?

— Szépek, de egy nagy bajuk van.

— Miféle baj?

— Az, hogy balról van a fülük.

Nehézségekbe ütközik a forgalmi adóról szóló új rendelet-törvény végrehajtása

— Az UGIR. felterjesztést intézett a miniszterhez az új rendelkezés hiányosságairól.

Az új forgalmi adótörvény csak nagyon nehezen megy át a köztudatba és gyakorlati alkalmazása is mindig újabb és újabb akadályokba ütközik. Minden valószínűség szerint sürgős szükség lesz arra, hogy megváltoztassák az új törvénynek azokat a szabályait, amelyek csak zavart okoznak a forgalomban.

Az új rendelkezések ellen legutóbb az UGIR igen érdekes felterjesztéssel élt a pénzügyminiszterhez, amelyben kimutatja a törvény hiányosságait.

A felterjesztés mindenekelőtt a 4. szakasz 8-ik bekezdésére hivatkozik, amely szerint az iparvállalatok a termelés helyén kötelesek vezetni a könyveket s azokat az ellenőrző közegek rendelkezésére bocsátani. A kereskedelmi könyvnek fel kell tüntetni a nyersanyagok és a gyártmányok változásait.

— Mire való ez a rendelkezés? — kérdi az UGIR, amikor a forgalmiadótörvény már megköveteli a speciáliskönyv vezetését, amelyben a legpontosabb részletezéssel kell beírni a nyersanyagok és gyártmányok változásaira vonatkozó összes adatokat. Talán hatályosabb lesz az ellenőrzés akkor, ha a vállalatok kétféle könyvet vezetnek? Vagy talán arra gondol a miniszter, hogy a vállalatok rendes könyveit hamisan vezetik, hogy a rendes adó alól kivonják magukat, de viszont nem fogják hamisan vezetni a forgalmiadókönyvet, mert a forgalmiadót meg akarják fizetni? Mit változtat az a nyersanyagok és gyártmányok mennyiségén, ha azt kétféleképpen könyvelik el?

Másrészről a módosító dekrétum foglalkozik azokkal a vállalatokkal, amelyek termékeit saját eladási raktáraikban, közös eladási irodák útján, bizományi raktárakban vagy affiliált vállalatok útján adják el.

Ezekre a vállalatokra nézve a dekrétum előírja, hogy az adót a vállalat az eladási ár után fizeti és köteles ebből a célból is külön speciális könyvet vezetni.

Ez a kötelezettség azonban a gyakorlati életben nem alkalmazható, különösen akkor, ha detail eladási üzletről, vagy raktárakról van szó. Ez ugyanis annyit jelentene, hogy minden egyes árucikk eladása alkalmával az árucikket mennyiség és minőség tekintetében külön el kellene könyvelni és a vevőnek az üzletben várakoznia kellene addig, míg ez a könyvelés megtörténik. Ilyesmit kívánni azonban lehetetlen, mert a vevőt nem lehet arra kötelezni,

hogy hosszú ideig várjon, míg az árut el nem könyvelik.

Ezenkívül a fenti rendelkezés az iparvállalatot a kereskedőkkel szemben kedvezőtlen helyzetbe hozná, holott az iparvállalatok éppen azért létesítenek eladási raktárakat, hogy kedvezőbb árak mellett juttassák az árukat a fogyasztóhoz. A kereskedők a forgalmiadót akkor fizetik meg, amikor az árukat vásárolják. A gyárosoknak pedig akkor kell fizetni, amikor az árut eladják. Így tehát a gyakorlatban az, aki a kereskedő üzletében vásárol, az új szabályok alkalmazása esetén sokkal kevesebb formalitással és olcsóbban juthat az áruhoz.

Rendkívül nehéz eleget tenni az új dekrétum azon rendelkezésének is, mely szerint a vállalatok kötelesek a speciális könyveket 24 óra alatt elkönyvelni az összes változásokat. Ez csak kis vállalatoknál hajtható végre, ahol a könyvvezetés és üzemvezetés ugyanabban a helyiségben van. Mi történik azonban az olyan vállalatokkal, amelyeknek igazgatósági központjuk egészen más helyiségben, talán más városban is van, mint maga az üzem? Ezeknél fizikai lehetetlenség eleget tenni az előírásnak. Ezt az intézkedést a legsürgősebben meg kell változtatni és legalább 8 napi határidőt adni arra, hogy a változásokat a forgalmiadókönyvben elkönyveljék.

Megtörténhetett a múltban, hogy egyes izolált esetekben némely vállalat valóban visszaélést követett el, amikor a könyvelés végrehajtására hosszabb idő állott rendelkezésére. Ez azonban nem lehet indoka annak, hogy az összes iparvállalatokra olyan szabályokat készítsenek, amelyeket lehetetlen a gyakorlatban betartani. Nem volna-e helyesebb a visszaélő vállalatok ellen súlyos büntetéseket alkalmazni, mint az összes iparvállalatokból lehetetlenséget kívánni.

Teljesen érthetetlen az is, miért azonosítja a dekrétum az affiliált vállalatokat az eladási raktárakkal? A dekrétum szövegéből nem tűnik ki, hogy jogi szempontból mit kívánt ezzel elérni a miniszter.

Ez a megmagyarázhatatlan intézkedés a gyakorlatban igen sok zavarra fog okot szolgáltatni. Az ellenőrző szerv belátásától függ, hogy mit tekint affiliált vállalatnak és megtörténhetik, hogy teljesen önálló ipari vállalatokat is ilyeneknek fog minősíteni. Sőt az sincs kizárva, hogy detaillista kereskedőkre is rá fogják, hogy valamely iparvállalat affiliciói.

A vendégiparosok emlékirata Tatarescu miniszterelnök előtt

A bucarestii vendéglősök szindikátusa Jean Niculescu elnöklete alatt gyűlést tartott, amelyen az elnök közölte, hogy december 9-re összehívta Bucarestibe a vidéki szindikátusok képviselőit is. Csütörtökön ezeknek képviselőivel gyűlést tartottak, majd pedig küldöttség jelent meg Tatarescu miniszterelnök előtt, akiknek emlékiratba foglalva nyújtják át a vendéglősök kívánságait. Az emlékiratba foglalt fontosabb pontok a következők:

1. Az ugynevezett brevet illeték helyettesítését más illetékekkel, amelyet a termelési helyen fizetnek ki és amelynek terhét a vevő viselne.

2. Szüntessék meg a falvakban az italmérési engedélyek árlejtését és így módosítsák a biztonságot biztosítsanak az ottani vendéglősöknek.

3. Létesítsenek hitelintézetet a kiskereskedők számára.

4. Mentessék a kiskereskedőket és kiskereskedőket a kereskedelmi könyvek vezetésére

alól, ami pedig ezeken a könyveken alkalmazott bélyeg- és repülőbélyeg-illetéket illeti, azt helyettesítsék a kereskedelmi adó alapján kivetett egy százalékos adóval.

5. Az új italmérési engedélyeket a törvény szigorú betartásával adják ki, az utóbbi időben valóságos italmérési engedély-infláció volt az országban.

6. Törvényesítsék az ugynevezett Vadul Comerciált, amelyre vonatkozólag a törvényjavaslat már el is készült.

7. A vendéglősökre és élelmiszerüzletekre kivetett háromszázalékos adót helyettesítsék a törvény értelmében egy százalékos adóval.

8. Mentessék a repülőbélyeg-illeték alól azokat a fizetési utalványokat, amelyek összege száz leien alul van.

9. Adjon a szeszmonopól nagyobb hasznot a monopólcikkek után.

10. Valósítsák meg a kereskedők és iparosok nyugdíj- és segély-intézetét.

Új formák és színek az otthon berendezésében

Írta: KOVACS MARGIT (Brüsszel).

Az új „apartment-házak” kicsi négyszögletes és lapos szobácaik, világos amerikai ablakai kevés helyet juttatnak a butornak és éppen ezért azt a keveset, amit sok ügyességgel alkalmasan helyezünk el, ajánlatos célszerűen és egyszerűen szépérzékünk teljes kihasználásával kiválasztani.

Az új lakások szobái, ha kicsinyek is, de sok van belőlük; itt is egy kis lyuk, amott egy benyíló, függönyökkel elrekesztett nappali rész, csupán a konyha és háló nyílik külön a folyosóról. Hálószobákat karos légies kivitelben, lehetőleg az elefántcsontszínű sycomorfából készítenek előszeretettel és pedig úgy, hogy az alacsony ágynak alig van magasabb lába, mint egy divathölgy cipősarka, sőt néha annál is, alacsonyabb. Éjjeli szekrényt külön már évek óta nem készítenek, hanem hozzáépítik az ágy két feléhez, ujabban már csak orvos-ság, apróságok, részére. A szekrény is csak egy darabból áll, kétoldalt lógó résszel, középen hasított tükörrel és alatta a fehérnemű fiókok üvegfogókkal. A tükörlap, mely eltolható, szintén sok helyet ad a lakók kalapkészletének behelyezésére. Igen divatos a halványkék, zöldse-lyem kreppszatén kárpitozás az ágy fejénél be-ül és gyakran az ágy lábánál, ami roppant bá-jos, szinte negatív és babaszobabutor csak ren-geteg kíméletet és ügyes takarítást követel. Az ilyen hálókból általában arab csomózott sző-nyegeket fektetnek le.

Ezt a két darabból álló komplett hálót per-ze ki lehet egészíteni toaletasztallal is, kar-csulábu, keskeny darabbal, melynek tükörös ré-ze elmozdítható, előre és hátra, mint a régi fésűlködő dobozoké volt száz év előtt; az asz-talkára üveglap kerül, ami kitűnően takarítha-tó és a kozmetikai szemetet egyetlen vizes ru-hával el lehet tüntetni. Hozzávaló az apró, szin-te zeneileg hajló ülőke gyakran ugyancsak kreppszatén kárpitozással. Ezel a kreppszatén-nal, természetesen egészen nehéz minőségű anyaggal, rengeteget dolgoznak; óriási slüpe-dős uriszoba foteleket és kanapékat készítenek belőlük, többnyire kávészinben, vagy egészen sötét lilából, néha gránátvöröséből; puha bár-sonykefével állítólág kitűnően karbantartható. A székfőformán teljesen kismozgatható a butor-szövetet, amit eddig unalomig szőttek csikozva és vastagon s most annyi puhaságot és szép-seget varázsol elő a selyem, hogy két fotel és egy asztalka teljesen betölt egy kis szobát fény-nyel, kényelemmel és bájjal.

Az ebédlők egyszerűek és kombinációjuk, akár az új női ruháké, szinellentét; szívesen használnak a sötét dióra foglalatba kockasz-ezen csiszolt sycomore betétet, ami nagyon ked-ves és finom. Mintha sötétre festett elefánt-csontkeretbe naturszinű, elefántcsontkockákat helyeznének; az egész ebédlő mélyített nyitók-kal ellátott hosszú csukott sublodból, fiókos pohárszékekkel, négyszögletes elképzeltetlenül egyszerű asztalból és megfelelően drapírozott székekből áll. Az ilyen ebédlő disze egy kris-tályvázába tett néhány szál virág, egy szép porcellán és legfeljebb egy hamutartó vagy ezüst tál.

Igen bájos kézimunka asztalkák készülnek ébenfából, egyetlen apró fiókkal, igen alacsony kivitelben, melyhez egészen alacsony szék vagy fotel készül; általában közkedvelt az u. n. „pe-tit meuble”, kisbutor, mintha törpék- vagy tün-dérekéből állana az új generáció: kedvelt sarok a „cosy-corner” „csevegő és sarok”, ami alacsony diványból egy fotelel és egymás alá beállít-ható törpe „cigogne table”-ből áll; ezek az ap-róságok szívesen türik a szinkombinációt, két ellentétes anyagu és színű összeállításban. Fo-telek is gyakran viselik a magas puha, steppelt kárpitozást, mint a régi diványpárnák. Kedvelt darab kis háztartásokban a kerekeken tölthető, igen finom kivitelű bár, amin teát is lehet szer-vírozni; középső része széttelhető üveg, poha-rak, látkörös üveg részére, oldalai viszont köny-

nyű kisebb süteményes tálat elhelyezni és minthogy nagyon csinosak, nem kell őket szé-gyanyagot valami sarokba állítani, mint az el-hanyagolt régi teasztalokat szoktuk.

A perzsa szőnyeget bármily szép és érté-kes, lassan kezd kiszorítani a csomózott, arab marokkói szőnyeg, mely világos és sötétebb mértani ábráival inkább illik az új formákhoz.

Az árrontó Satumare-szatmári pékek már 8 leiért árusítják a kenyeret

Részletesen beszámolt „Az Iparos” arról, hogy Satumare-Szatmáron harc kezdődött a pé-kek kö-ött és a harc során három pékmester a szokott 9 lei helyett 6 lei 50 baniért árusította a félbarna kenyérrel. Ezért aztán a többi pékek beadványt intéztek a városhoz és kérték, hogy az árrontó pékek üzemet zárják be, kü-lönben ők csukják be a boltot. Ezek a pékek is-mertették az olcsó kenyér háttérét is. Eszerint a Satumare-szatmári pékek többsége a Banat-Bánságból hozta a finomabb minőségű, drá-gább lisztet, míg Vadnay és két társa, a Satu-

mare-szatmári malmokból szerzett be olcsóbb minőségű lisztet.

A pékharcnak most az a fejleménye, hogy a drágábban árusító pékek is ajánlatosokat kezdtek a helybeli malmokkal és ajánlatot tet-ték nagyobb mennyiségű liszt átvételére. Az ajánlatot a malmosok elfogták, egyben közöl-ték Vadnay és társaival, hogy az olcsó liszt árát a malomkartell felemelte. Így Vadnay és társai az eddigi 6 lei 50 baniért árusított félbarna ke-nyér árát 8 leire emelték fel, míg a többi pékek azt továbbra is 9 leiért árusítják.

Védekezünk kell az asztalosipar parcellázása révén fenyegető veszély ellen

A kisipari ágak a közös és egyforma sor-suknak a szenvedői, ami az egyik szakmát te-herként éri, a másik szakma iparosának is pa-naszává lesz. A közterhek, a kisipar közigazga-tási és szervezési bajai valamennyi szakmát ki-vétel nélkül sújtja. Mégis ebből a nagy csoport-ból egyik-másik szakma a maga még súlyosabb bajával és panaszával a többiek fölé emelke-dik.

Az asztalos szakma szervezetlen; tagjai el-keseredve ténferegnek és panaszaikkal nem tud-nak hova menni. Pedig panasz volna elég és szervezettségük a bajokra orvoslást is tudna találni.

Az asztalosipar kontárkérdése méreteiben meghaladja a legtöbb szakma ilyen pana-szát.

Jóllehet, ez a panasz az idősebb és jólbevezetett asztalosokat nem érinti, de annál súlyosabban a kiségzisztenciákat.

Az utóbbi évtizedekben a szakma egykori jövedelmezőségét a fiatalok egyre szaporodó száma, a fékezetlenül dühöngő verseny és a napról-napra fokozódó árrondolás megcsün-tette. Az Oradea-Nagyváradon egykor működő és 4 géppel felszerelt asztalosüzem helyét ma 14 géppel dolgozó asztalosüzem váltotta fel. A többi asztalosok száma pedig szinte észrevétle-nül közel négyszeresére emelkedett.

Sőt, amíg egykor a asztalosmesterség tul-nyomó része mások, mint kisipari munkának el sem volt képzelhető, ma már a butortermelés is gyári munkává lett és

a kisiparosnak nemcsak egymásközötti ver-senyében, de a gyárinar olcsó tömegtermé-lésével is fel kell vennie a harcot.

A szakma iparosainak tulnyomó többsége mégcsak nem is tudja, hogy mindennapi harcá-ban újabb veszély, iparának újabb és végzetes terhe fenyegeti.

Az 1936. évi törvény az asztalosipart is minden szakértelme nélkül parcellázta.

Régebbi törvényhozásunk csak asztalost is-mert, a szakmának egyéb ága, vagy más törvényes meghatározás nem volt.

De magában foglal minden iparost, aki a fa meg-munkálására volt jogosítva.

Az 1936. évi törvény pedig mindent ismer, csak asztalost nem.

Van külön épületasztalos, van díszítő asztalos, butorasztalos, géppel dolgozó asztalos, képkere-tező, ablakkészítő, parkettakészítő, stb. aszta-los, de ezek mindegyike külön-külön szakmát képez.

Az asztalosok mesterkönyveik kiállítás és iparigazolványaik becserélése végett beadott kérvényeikben és ennek ellenében megkapott „adeverinta”-kban rendszerint csak asztalosmes-tertség van kitüntetve. És ha az asztalos, aki ma történetesen butormunkával foglalkozik, nem ad be pótkérvényt, amellyel mesterkönyvet kér az épület vagy más asztalosásra, ezt az iparjogát még csak mellékesen sem gyakorolhatja.

Ajánlatos volna, hogy azok, akik ma az asztalosok vezetőinek érzik magukat, vagy ezt a terhet kötelességüknek érzik elvállalni, kezük-be vennék a kérdést és szaktársaik figyelmét a fenyegető veszélyre felhívnák, valamint a köve-tendő eljárásra kioktatnák.

Egy Oradea-nagyvárad asztalos mester.

Uj társtulajdonos, — új cég...

A központi bélyegbizottság legújabb dönté-sében kimondja, hogy közkereseti társaságban történt minden személyi változás új társaság alapítását jelenti. Tehát mindannyiszor, amidőn egy társtulajdonos a vállalatból kiválik, vagy új tag lép be, le kell fizetni. További döntésében kimondja a bizottság, hogy az emblema meg-változtatása társaségeknél nem jelent új cé-get.

HASZNOS SETAPARTNER.

Boros bácsi, az öreg kefekötő olyan nagy da-rab ember, hogyha nem kötne keféket, mutogatni le-hetne. Egyik korcsmából a másikba sétált az éjjel és észrevette, hogy egy kis emberke állandóan a nyomában van. Megáll és rászóli:

— Minek jár maga folyton a nyomomban?

— Bocsnát, — szöjt az emberke, — a szél el-len védekezem.

Autógyárat akarnak létesíteni az országban

Miért drága az autó? — Hatvan százalékos vám terheli a gépkocsikat.

Vége azoknak az időknek, amikor a gépkocsi luxust képezett. A nyugati államokban, Amerikáról nem is beszélve, az autót az üzleti élet éppoly nélkülözhetetlen tartozékának tekintik, mint a saját telefont. Egyszerűen nem lehet ellenni nélküle.

Sajnos, nálunk az autó ma is fényűzési cikknek számít. Legalább is az államkincstár annak tekint, amikor ugyanugy bánik el vele, mint a tiszta selyem harisnyával, vagy a külföldi parfümkülönlegességekkel: annyira megterheli adóval és illetékekkel, hogy mire az áru az eladótól a vevő kezébe kerül, több mint kétszeresére emelkedik az ára.

Hány gépkocsi fut az országban?

Néhány évvel ezelőtt népszámlálást rendeztek az országban forgalomban lévő autók felett. Az eredmény elég siralmas volt. Ebben a 18 millió lélekszámú országban összesen 42 ezer autó volt forgalomban. Sőt, még ez a szám is optimisztikus becsléssel készült, mivel a gépkocsi egyrésze olyan állapotban volt, hogy azokat külföldön már régen kivonták volna a forgalomból.

Ez a 42 ezer autó azóta annyira visszaesett, hogy ma alig fut 33 ezernél több az országban. Pedig az ország rohamos iparosodása és a városközi országutak fokozottabb kiépítése a gépkocsiforgalom növekedésére kellett volna vezetessen. Ha ez mégsem történt meg, annak nagyrészt a gépkocsi drágasága az oka.

Mibe kerül eredetileg egy gépkocsi?

Ha egy rendes Ford-kocsit veszünk alapul, akkor tudnunk kell, hogy egy ilyen gépet átlag 700 dolláros, tehát 98 ezer lejese áron hozzák a Ford-üzemek forgalomba. Ennyiért kapja a kocsit a hazai importőr is.

Amikor az autó a határhoz érkezik, 57 százalékos vámilletéket vetnek ki rá. Kereken 55 ezer lejt.

Tessék most ehhez hozzászámítani az egyéb illetékeket, transzfer-díjat, fuvarköltséget, az importőr-vállalat rezsiköltségeit és kereskedői hasznát, akkor érthetővé válik, hogy a 98 ezer lejes gép az eladás pillanatában 230 ezer leibe kerül.

Az amerikai autók vételárát a hazai importőr-cég kompenzációs úton fizeti ki, rendszeresen valamelyik szabad valutájú állammal, mint Palesztina, Szíria, Egyiptom, Hollandia, stb. szemben fennálló követeléseink terhére.

Panaszkodnak Fordék.

Természetesen a hazai piac összezsugorodott felfelvőképessége miatt erősen panaszkodnak a külföldi autógyarak. A Ford-üzemeknek Bucurestiben eladási irodájuk működik, amelynek működési köre Románián kívül Bulgáriára és Jugoszláviára terjed ki. Az idei év folyamán ez a bucurestii eladási központ a három állam területén, melynek összlakossága 30 millióra rug, csak 1360 autót importált. Ugyanez idő alatt Írország, amelynek lakossága csak 3 millióra rug 4956, Finnország 2535, Dánia 4195 és Belgium 7057 Ford kocsit importált.

Pedig a balkáni piac meghódításáért nemcsak munkát, hanem igen nagy pénzbeli áldozatot hoznak az autógyarak.

A Ford üzemek például az elmúlt évben Bucurestiben 70 millió lejese beruházással ultramodern szerelési üzemet állítottak fel, amely a ládákban érkező autóalkatrészek összeállítását, hegesztését, festését, fényezését és verifikálását végzi. Ennek az üzemnek a felállításával a Ford képviselő 2500 autó behozatalára kapott engedélyt a kormánytól az idei évre. Az előjelek szerint azonban ezt a kontingenst nem fogja tudni a Ford-cég kihasználni.

Ahhoz pedig, hogy a jelenlegi 35 ezres autóállományunkat legalább a mai nívón megtartsuk, évente legalább 6000 új kocsit kell importálnunk, mivel egy kocsi átlagos élettartama 6 év. Amennyiben ezt a minimális mennyiséget sem importáljuk, a hazai autópark lassu kihalásra van ítélve.

Lesz-e román autógyár?

Az utóbbi időben sokat beszéltek arról, hogy az ország rövidesen saját autógyárral fog rendelkezni. Meg is alakult Industria Națională de Automobile néven egy részvénytársaság Bucuresti székhellyel, amely többek között gépkocsigyártását is tervbe vette.

Szakkörök azonban meglehetősen pesszimizmussal néznek az új vállalat ezirányú tervei elé, mert az ország felfövő piaca nem volna elegendő, tehát exportra is be kellene, hogy rendezkedjen, ez azonban még csak a jövő zenéje.

Éles verseny az autópiacon.

Az autókereskedelemben igen éles verseny fejlődött ki. A belföldi szükségletnek átlag 20 százalékat a Ford-gyár elégíti ki, míg a fennmaradó nyolcvan százalékon csehszlovák, német, olasz, francia, stb. gépek osztoznak meg.

Csehszlovákia az utóbbi időben különösebb gondot fordít a román piacra, bár az itteni üzleteit főleg a hadsereg motorizálásával kapcsolatban csinálja meg. A hazai piacon négy csehszlovák autómárka szerepel: Aero, Skoda, Tatra és Praga. E kocsik a könnyű autók csoportjába tartoznak, kikéve a Skoda-gépeket, amelyeket a hadsereg céljaira szállítanak.

A csehszlovák autóképviselők sürin panaszkodnak a német versenyen, amely a kivitelezési prémiumok révén minden támogatást megkap a birodalmi kormánytól.

A francia autógyarak készítményei közül főleg a könnyű, 65—100 km. sebességű kis gépek szereztek nálunk piacot maguknak. A Renault és Citroen-gyarak erősen kiépítették romániai eladási hálózatukat és az utóbbi időben, a francia frank kurzusának leszállítására következtében erősen versenyképesek is lettek. Mindkét francia gyár a szokásos automobilon kívül autókompionokat, autóbuszokat és a hadsereg számára szükséges gépkocsikat is szállít az országnak.

Transilvániai hitelező nem perelheti cége székhelyén az ókirályságbeli adózt

A kereskedelmi törvény 32-ik szakasza alapján Ardeal-Erdély területén azok a rendes könyvvizetessel bíró hitelező cégek, amelyek szabályszerűen be vannak jegyezve, könyvkivonat alapján a hitelező cég székhelyén perelhetnek, abban az esetben is, ha adóssuk más perbiroság területén lakik. A Targumures-marosvásárhelyi tábla ezzel kapcsolatban egy konkrét

eset kapcsán ítéletileg kimondotta, hogy a volt magyar kereskedelmi törvény ez intézkedése csak az e törvény hatálya alá eső területen lakó adóssokkal szemben alkalmazható. Így tehát egy Ardeal-Erdély területén lakó hitelező nem perelhet cége székhelyén ókirályságban lakó adózt.

Gyári, nagykereskedői és kiskereskedői árak megállapítását kéri a Cluj-kolozsvári iparkamara a maximált vasipari termékekre

Aimnt ismeretes, egyes vasipari termékek és mezőgazdasági eszközök maximális árait a kereskedelmi és iparügyi minisztérium csak meggyeséshelyenként állapította meg egyenesen, a megyékbe tartozó községek és kisebb városokra érvényes árakat azonban nem határozta meg.

A Cluj-kolozsvári iparkamara memorandumban kérte a kereskedelmi és iparügyi minisztériumot, hogy ezeknek a vasipari termékeknek és mezőgazdasági eszközöknek eladására megyénként gyári, nagykereskedői és kiskereskedői árakat állapítson meg.

Hal husából gyapot.

A londoni „Economic Financial” újabb német felfedezésekről ad hírt a textil-iparban. A felfedezés a következő:

... A Harmadik Birodalom vegyészeti minden tehetségüket arra fordítják, hogy újabb és újabb pótlanyagokat állítsanak elő. Tudnivaló dolog, hogy Németország gyapotszükséglete óriási. A gazdasági önellátás egyik programja az volt, hogy milyen anyaggal lehetne pótolni a gyapotot. A német tudósok megelégedtek erre a kérdésre. Hosszas kísérletek után rájöttek arra, hogy a hal husát megfelelő kémiai eljárással gyapottá lehet átalakítani. — Hal pedig rengeteg fűkándozik az Északi tengerben. Ezzel azután a Harmadik Birodalom megoldotta a gyapotproblémát, de, hogy ez a gyapot megfelel-e majd az összes követelményeknek az igen kétséges...

NAGYIGÉNYŰ KISFIU.

Egy kisfiu keserves sokagásban tör ki a tengerparton. Anyja hiába próbálja csitítani. Az egyik fürdőző ur odamegy:

— Miért sírsz, kis fiam?

Az anyja felel:

— Egy nagy lyukat csinált a homokba a haza akarja vinni a szállodába.

PARFÖM.

A mama orvosi tanácsra konyakkal védekezik a meghűlés ellen.

Utána nemsokára lefekteti a kislányt és megcsókolja. A kislány csodálkozva kérdi:

— Mi az, mama, te a papa parfümjét használod?

Husonzerv-export az Egyesült Államokba:

Vlad & Co. Cluj-kolozsvári hentesárugyár, husonzerv exporttal kísérletezik az USA államokba. Az amerikai export elősegítése végett a Cluj-kolozsvári városi tanács jelentékenyen reduktálta a Vlad & Co. cég részére az ezen exporthoz felhasználandó sertés és csikó vágóhídi illetékeit.

UGYES TOLVAJOK.

— Csakugyan olyan ügyesek az önök marocilloi zsebmetszői? — kérdezik egy szellemes franciától.

— Hogy olyan ügyesek-e? Hát ide hallgasson! Tegnap este a Vieux Port (Régi kikötő) bóján lelopták rólam a nadrágot s hogy észre ne vegyem, súlyt kötöttek a nadrágtartómr.

Árlejtés Aradon kéményseprő engedélyre.

December harmincadikán délelőtt 11 órakor az aradi városházán árlejtés kez kéményseprő koncesszió elnyerésére. Pályázati feltételek megtekinthetők a városházán.

PRAKTIKUS SZERKEZET.

Valaki meséli:

— Egy vidéki szállodában kértem, hogy reggel négy órakor keltsenek fel. A szobalány egy óskari ébresztőórát adott és figyelmeztetett:

— Pontosan 4 órára hustam fel, csak figyelmeztetnem kell önt, uram, hogy néha csenget, néha nem. De az se baj, mert ha nem csenget, elég, ha kissé megrázás s mindjárt csenget.

Jogesetek a kisipar köréből

A munkaképtelenség esetén kiutalt nyugdíj a megállapítástól számított öt éven belül felülvizsgálható.

A Semmitőszék 3790/1936 szám alatt hozott elvi határozata

Egy baleset után megállapították a munkás munkaképességének csökkenését. A társadalombiztosító pénztár később, a baleset elszénvedésétől, illetve a munkaképesség csökkenésétől számított öt éven belül a munkaképesség megállapítását kérte.

A felülvizsgálati kérelem következtében az elsőfoku hatóság megállapította, hogy a munkaképesség csökkenése a felülvizsgálat időpontjában 35 százalékot tett ki.

A következő fórum, amely elé az ügy fellebbezését fűtő szálak kerültek, a baleset elszénvedésétől, illetve a munkaképesség csökkenésétől számított öt éven belül a munkaképesség megállapítását kérte. Ezen határozat ellen a társadalombiztosító felülvizsgálati kérelemmel élt és előadta, hogy a törvény rendelkezéseit sértette meg a bizottság akkor, amikor a munkaképtelenség csökkenése mellett az így megállapított munkaképtelenséget figyelembe véve a nyugdíjat is megszabta.

A Semmitőszék a semmiségi panaszt elutasította és kimondotta, hogy a bizottságnak nemcsak a munkaképtelenség mértékét, de ennek alapján a nyugdíjat is jogában áll megállapítani.

Miképpen nyújtandó be az adófelülvizsgálati kérelem.

A bukaresti-i ítélőtábla IV. tagozatának 175/1937. szám alatt hozott elvi döntvénye

Egy adózási ügyben a kincstár képviselője a következő felülvizsgálati kérelmet terjesztette elő:

Az egyenesadó törvény fellebbezésére vonatkozó szabályait megsértették, mert a fellebbezési bizottság nem tárgyalta le a kincstár által benyújtott összes fellebbezési pontokat. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálati kérelmet így szerkesztették, az úgy tekintendő, mintha nem is lenne megindokolva, mert nem mutat rá arra határozottan, hogy a fellebbezés mely pontjait nem tárgyalta le. Ezen hiány következtében tehát a felülvizsgálati kérelem elutasítandó.

A törvény értelmében a megtámadott határozattal kapcsolatban rá kellett mutatni, hogy a határozat milyen fellebbezési pontot nem intézett el avagy melyik fölött nem határozott és jogi szempontból ez a mulasztás minek minősíthető? A tábla csak ezek tudatában lett volna abban a helyzetben, hogy a panaszt megvizsgálja. Így tehát, mivel a kérelmet pontos megjelölés nélkül adták elő és nem indokolták meg kellőképpen, azt el kellett utasítani.

Közl: Kele Sándor dr.

Adómódosítás készül

A pénzügyminisztérium hír szerint az adótörvény két rendbeli lényeges módosításával foglalkozik. Az egyik az úgynevezett „supracota” megszüntetése, amely nem felelt meg a várakozásnak és helyébe az adózás régi progresszív rendszerét állítják vissza. Hasonlóképpen foglalkoznak a személyzeti adó módosításával. A két módosító intézkedés egy közös törvényben foglaltatik, amely 1938 április elsején lépne életbe. A jövő év első napjától kezdve a pénzügyigazgatók és a kerületi felügyelők felhatalmazást nyernek arra, hogy a végrehajtásokat saját felelősségükre elhalasszák, vagy felfüggesztik, mert a minisztérium az erre irányuló törvényekkel túl van terhelve.

Estek a Banat-Bánságban a sertésárak

Az elmúlt évet, mint ismeretes, a Banat-Bánságban az élőállatok szinte állandó jellegű emelkedése jellemezte. Ez az áremelkedés, amelynek legfőbb oka a nagyarányú kivitel volt, kihatott természetesen a Timisoara-temesvári husárra is.

A helyzet most gyökeresen megváltozott, miután néhány hét óta a Banat-bánsági állatkereskedelem nagy nehézségekkel küzd. Az országos importőrök kvótái kimerültek, más kivi-

teli piac pedig jelenleg nem áll rendelkezésre. Mig október hónapban a hizott sertés kilója még 23—25 lei volt, ma ugyanez az árú 20—21 leiért is csak nehezen talál vevőt. Része van az áresésben annak is, hogy az állattenyésztők, akik karácsonyra nagymennyiségű sertést hizlaltak fel, most egyszerre dobják piacra az árut. A marhakereskedelmet szintén lanyhuló árak jellemzik.

Kivétel nélkül kötelesek-e az éjszaka nyitva tartó vendéglők és kávéházak többletadót fizetni

A fővárosi iparkamara felterjesztése a minisztériumhoz.

A bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbb az éjjel nyitvatartott éttermek megadóztatása ügyében felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez. Ebben a felterjesztésben hivatkozik arra, hogy egyes pénzügyi közegek tévesen értelmezik és alkalmazzák az egyenes adótörvény 30-ik szakaszát, amely az éttermek megadóztatására vonatkozik.

Kétségtelen, hogy a törvény a fentemlített szakaszában kifejezetten és minden félreértést kizáróan úgy intézkedik, hogy 50 százalékos többletadót tartoznak fizetni mindazok a kávéházak, éttermek, bárók, varieték és klubok, amelyeknek kizárólagos céljuk az éjszakai szórakoztatás és amelyek megelőzően az illetékes igazgatási bíróságtól engedélyt kaptak arra, hogy a törvényes záróra után is nyitva tartassanak.

A törvény ebből a szövegből világosan kitűnik, hogy az 50 százalékos többletadó alá csak azok a helyiségek esnek, amelyeknek céljuk az éjszakai szórakoztatás. A nyitvatartási engedély, a többletadó alkalmazása tekintetében nem lényeges feltétel. Ez a kincstári szerveket egyáltalában nem érdekli, legfeljebb abban a mértékben, hogy módjuk legyen ellenőrzést gyakorolni és megállapíthassák, hogy a záróra után nyitva lévő lokáloknak valóban kizárólag éjszakai szórakoztatás-e a céljuk? Kétségtelen, hogy az adótörvény 30-ik szakasza kizárólag

csak ebben az értelemben magyarázható.

Ennek ellenére egyes kincstári szervek teljesen másképpen értelmezik a törvényes rendelkezéseket. Az ő véleményük szerint a legfontosabb feltétel az, hogy a helyiség az illetékes igazgatási bizottságtól engedélyt kapjon a törvényes zárórán túl való nyitvatartásra és ha megállapítják, hogy ez az engedély kiadatott, már nem is vizsgálják a másik, tulajdonképpen fontos feltételt, hogy vajjon mi célja a nyitvatartásnak? Ennélfogva követelik a többletadót kivétel nélkül minden helyiségtulajdonostól, aki engedélyt kapott arra, hogy záróra után nyitvartartson.

Ez a magyarázat azonban teljesen ellentétes a törvényhozó szándékával. A törvényhozó ugyanis az 50 százalékos többletadót csak az olyan helyiségekre akarta megállapítani, amelyek zárórán túl nyitva tartanak és amelyeknek céljuk az éjszakai szórakoztatás. Ezzel szemben köztudomású, hogy számos olyan helyiség, különösen kávéház és étterem tart nyitva éjjel, melynek nem az a célja, hogy éjszakai szórakoztató nyújtson, hanem, hogy a közönség rendelkezésére álljon, amikor színházból, vagy más látványossági helyről távozik és utközben, hazamenet szüksége van arra, hogy rövid időre kávéházba, vagy étterembe betérjen és vacsoráját ott költse el. Ezek a helyiségek semmi esetre sem tartozna kabba a kategóriába, amelyeket a törvény adótöbblettel akar megterhelni.

Uj üzleti könyvek vezetésére kötelezik az importőröket

A Banca Națională az elmúlt napokban figyelmeztetést adott ki, amelyben felhívja mindazokat a cégeket, amelyek árut importálnak az országra, hogy kötelesek üzleti könyvet vezetni. A Banca Națională figyelmeztetése az 1937 évi devizatorvényen alapszik, amely világosan kimondja, hogy a jegybank jogosult mindazon cégeknél ellenőrzést gyakorolni, amelyek üzleteiknek egy részét idegen valutákkal bonyolítják le. A multban is élt a jegybank ezzel az ellenőrzési jogával és jelenlegi kommuniké-

je sem tekinthető másnak, mint az ellenőrzés bejelentésének. A devizatorvény szerint minden importált kereskedő köteles a Banca Națională kérdéseire négy napon belül választ adni és úgy ennek a válasznak, mint általában a könyvek felmutatásának megtagadása kihágást képez, amely bírsággal jár, azon felül az illető kizáratik a devizaigénylésből. Magábanvéve a könyvvezetés elmulasztása is kihágást képez, amely büntetéssel jár.

Zsirfeldolgozó üzemeket létesít a kiviteli hivatal

Az országos kiviteli hivatal mellett működik egy bizottság, amely a zsirértékesítés kérdésével foglalkozik. Ez a bizottság dr. Radulovici elnökletével a napokban ülést tartott, amelyen a termékiparosítási lehetőségek keretén belül a külföldre szánt állati zsir megfelelő feldolgozását vitatták meg. A zsirértékesítés kérdésével kapcsolatban a bizottság elhatározta, hogy tanulmányozni fogja a nagyobb városok köztávhidjait, még pedig a modern és higiénikus berendezés szempontjából. Arról van szó, hogy azokon a vágóhidakon, ahol megfelelő hűtőberendezések és helyiségek vannak, külön modern berendezést állítanak fel a zsir feldolgozására. A bizottság elhatározta, hogy javaslatot tesz az iránnyal az iparügyi minisztériumnak és azt fogja előterjeszteni, hogy Bucurestiben, Cernautiban, Cluj-Kolozsváron, Lugoj-Lagason, Focsaniban és Báltiban állítsanak fel ilyen zsirfeldolgozó üzemeket. A számítások szerint egy ilyen modern üzem, ha helyiséget is kell hozzá építeni, körülbelül 9 millió leibe, viszont helyiség nélkül mintegy 4 millióba kerülne.

A megengedett szőlőoltványok listájának kiegészítését kéri.

Az aradi mezőgazdasági kamara emlékeztetővel fordul a földművelésügyi minisztériumhoz, amelytől az engedélyezett szőlőoltványok listájának kiegészítését kéri. A kamara jelenleg az új mezőgazdasági törvény értelmében a szőlőoltványok jelzését és plombával való ellátásának munkáját végzi. Ezen túl ugyanis csak azok adhatnak el szőlőoltványokat, akik erre külön miniszteri engedélyt kértek, az engedélyeket viszont csak azok kapták meg, a mezőgazdasági kamara véleménye alapján, akik megfelelőképpen be vannak rendezve a termelésre.

Azok, akik az engedélyeket megkapták, csak azokat az oltványokat adhatják el, amelyeket a mezőgazdasági kamara megjelölt és leplombált. A törvény megjelenése után a szövetségi minisztérium táblázatot bocsátott ki azokról a szőlőoltványokról, amelyeknek további termelését, illetve eladását engedélyezi. Az aradi mezőgazdasági kamara sérelmezi, hogy ebből a táblázatból kimerült a „Szőlők királynője” faj, amely elsőrendű csemegező és különösen Aradhegyalján vált be. Az aradi kamara ezért most azt kéri, hogy a „Szőlők királynője” fajtát vegye fel a termelésre engedélyezett szőlők közé.

IGY SE JÓ, UGY SE JÓ...

Pinty csodálkozva kérde Pontytól:
— Mi jutott eszedbe, hogy tízévi házasság után pont most született gyereketek?
— Nagyon egyszerű a dolog, — feleli Ponty, — eddig nem volt annyi pénzünk, hogy gyerek is legyen.
— És most?
— Most már annyi se volt, hogy ne legyen.

A konverziós beadványok bélyegmentessége.

A központi bélyegügyi bizottság legutóbbi ülésén a következő határozatot hozta. A mezőgazdasági és városi tartozások konverziójáról szóló törvény 75. szakasza szerint a bélyegmentesség kétféleképpen van megállapítva. Az egyik rendelkezés szerint bélyegmentesek az összes deklarácók, kérvények és perendi akták, amelyek általában a törvény alkalmazásával vannak kapcsolatban. Ez általános rendelkezés. Egy másik speciális rendelkezés a törvény 76. szakasza értelmében az, hogy e szakasz alapján beadott váltókeresetek a bélyegtörvényben előírt proporcionális adónak felét viselik. Ezek a megnevezések és kivételek szigorúan értelmezendők és azokat nem lehet kiterjeszteni a törvény kifejezett korlátain túl. Ebből az következik, hogy a fentebb említett váltókeresetek alapján meginduló per folyamán keletkező akták nem élvezik a teljes bélyegmentességet, minthogy a bélyegmentesség csupán a proporcionális adónak felére van korlátozva.

HATÁSOS VEDEKEZÉS.

A rettenetes adósságairól ismert színésznél egyik hitelező a másíknak adta a kilincset. Nem lehetett birni velük, annyian jöttek, mint a sáskák. De a barátunk végre vastag betűkkel rápingálta az ajtóra, hogy W. C. és amikor valaki kopogott az ajtón, egyszerűen csak kiszólt:
— Foglalt.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

A kislány megnyerte a pört

Írta: MORICZ ZSIGMOND.

Csibe kisasszony egy egész óráig jött a periferiáról a törvényszékre. Gyalog jött természetesen, közvetlenül a villamos mellett. De észre se vette a hosszú utat, mert volt min gondolkodnia. Nem azon, hogy mit is fog mondani, vagy hogy is történt, a miben tanuskodnia kell, ez nála tisztában van. Ő azon gondolkodott, hogy lehetne ilyen disznó gazember egy férfi, hogy feleségül vesz egy nőt, gyerek is van és mégis kirugja. Az anyja szemit, egy ilyen embert meg lehetne ölni. De ez a Franci is megérdemelné, hogy jól megpofozzák, hogy tudott egy ilyen alakhoz hozzá menni, hiszen azt az embernek előre látni kell, hogy miféle egy ilyen kalauz. Villamos kalauzhoz ne menjetek, mert azt a végállomáson úgy kitanítják, ez is olyanokat kívánt már Francitól, hogy ember nem hallott afféle és ott is kellett hagyni.

Egész uton csak úgy pukkadtt és oly gyorsan ment, repült.

Mikor beért a nagy törvényszéki épületbe, a hogy a rémségesen magas kapun bejutott s egy még rémségesebb csarnokban állott, csak akkor jutott eszébe, hogy hogy is fogja ő itt megtalálni a pört?

— Aha, itt kísér két csendőr egy betyárt...
Mingyárt meg is örült s úgy ment a csendőrök-höz, mintha régi jó ismerősök lettek volna:

— Csendőr ur... Hé, ide tessék figyelni.
A csendőr szalutált s a bajuszához nyúlt, ahogy a kis kisasszonyt megértette.
— Tessék.

Bojkott a bórkereskedő ellen, aki cipőt árusít

Feltűnéstkelő konfliktus keletkezett az Aradi Bőriparosok Szindikátusa és özv. Zimmermann Lajosné aradi bórkereskedő között. A Bőriparosok Szindikátusa legutóbbi taggyűlésén Ilica Gheorghe elnök beszámolt arról, hogy néhány nappal ezelőtt a helyi lapokban özv. Zimmermannénak, — aki egy aradi részleteladási csoport tagja, — hirdetése jelent meg, amely szerint hat havi részletre vállalja új cipők készítését és régiak talpalását. Az elnök tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy özv. Zimmermanné, aki bórkereskedő és nem bőriparos, cipők készítését és talpalását vállalja, még pedig hat havi részletre és ezzel versenyt támasszon saját vevőinek, a bőriparosoknak.

A taggyűlés azonosította magát az elnök álláspontjával és határozatilag kimondotta a bojkottot özv. Zimmermanné ellen, vagyis úgy

döntött, hogy a jövőben egyetlen aradi bőriparos sem vásárol tőle árut. Özv. Zimmermanné természetesen értesült a taggyűlés által kimondott bojkottról és a taggyűlést követő napon érintkezésbe lépett a szindikátus vezetőivel, akikkel közölte, hogy hajlandó a kisiparosoknak elégtelt szolgáltatni, egyben azt is kijelentette, hogy csupán nyers árut ad el hat havi részletre, de sem cipők készítését, sem pedig azok talpalását nem vállalja.

A tanácskozások eredményeképpen megállapodást kötöttek, hogy özv. Zimmermanné helyreigazítja eredeti hirdetését és mihelyt ez megtörtént, a Bőriparosok Szindikátusa visszavonja a bojkottra vonatkozó határozatot. Özv. Zimmermanné eleget is tett a megállapodásnak és így nem került sor a bojkott végrehajtására.

Uj ipari gócpontokat akar szervezni a kormány

A Tempo jelentése szerint a kormány a gazdasági élet fejlesztésére fontos ujtásokat akar bevezetni. Elsősorban gyökeresen megváltoztatják a devizapolitikát, amennyiben az eddigi megszorítások jelentékeny részét megszüntetik. Az új rendelkezések olyanok lesznek, hogy kizárják a külföldi követelések befagyását. Másodszorban megváltoztatják a kiviteli politikát oly módon, hogy a kivitel ellenértéke elsősorban nemes devizákban álljon rendelkezésre, mert az eddigi kiviteli politika mellett a nagy kiviteli

felesleg ellenére állandó hiány volt nemes és szabad devizában. Ezzel kapcsolatban revízió alá veszik a legtöbb állammal fennálló fizetési egyezményt.

A kormány tervei közé tartozik még, hogy új ipari gócpontokat létesítsen. A kormánykörök nézete szerint ugyanis egyes helyeken össze vannak zsúfolva az iparvállalatok, más vidékek pedig teljesen ipar nélkül állanak. Ezt a helyzetet akarja a kormány megfelelő intézkedésekkel megváltoztatni.

Városi illetékköteles-e a szikviz

Arad város vezetősége legutóbbi ülésén foglalkozott a központi közigazgatási bíróság azon ítéletével, amelynek értelmében érvénytelennek mondotta ki a szénsavas italokra kivetett városi illetékekről szóló határozatot. A város ugyanis a közigazgatási törvény 193. szakasza alapján illetéket vetett ki a szénsavas italokra, tehát a szikvizre, pezsgőre, stb., ezeknek az italoknak ellenőrzése címén. Az aradi szikvizgyárak az új illeték ellen fellebbezést jelentettek be és a bucureştii központi közigazgatási bíróság ennek a

fellebbezésnek helyt is adott, azzal az indokolással, hogy a városnak előzetesen szabályrendeletet kellett volna kiadnia a szénsavas italok ellenőrzéséről és csak ennek megtörténte után állott volna jogában a fenti címen illetéket is kivetni. A város jogügyi osztálya azon a véleményen van, hogy a központi közigazgatási bíróság ítéletével törvénysértés történt és ezért felhatalmazást kért a város vezetésétől, hogy az ítélet ellen a semmitörvénysértéshez felfolyamodást nyújtson be. A város vezetősége ezt a felhatalmazást megadta.

— Hol van itt a becsületsértési tárgyalóterem?
A csendőr nevetett, mert Csibe kisasszonynak olyan kiejtése van, amitől a férfiaknak nevetés jön a szívére.

— Én nem tudom kérem, én is vidéki vagyok. De azért nem hagyta cserben a kislányt. Odament a mutatóterembe s kérdezősködött, addig s addig, hogy valami ezüstszinóros azt felelte: tizenégyes terembe tessék felmenni. Csibe ment s a lépcsőről véletlenül visszanezett, hogy jó irányba fordul-e, hát látta, hogy a két csendőr, de különösen, aki neki segédkezett, úgy néznek utána, mint a bálvány. Még a betyár is utána bámult, ahelyett hogy közben megszökött volna.

Megtalálta aztán a 14-es termet. Mingyárt benyit s ott lát egy fiatal fogalmazót, ő legalább úgy tudja, hogy itt minden fiatalember fogalmazó ur s kérde tőle:

— Kérem szépen Cserepes Mátyás és Mácsik Franci becsületében hol tárgyalnak itt?
— Én nem tudom, — mondja a fogalmazó s nevet. — Itt nem.
— Hát hol?
— Tessék csak bemenni a szomszéd terembe, de nem igen mondják meg az illet csak ha nagyon szépen tetezik könyörögni.

Di mit nevet arnyit? Csibe ment tovább. Benyitott a másí kterembe:
— Kérem szépen tessék szíves lenni megnézni, hogy Cserepes Mátyás és Mácsik Aranka felparcs.

— Mikor volt a tárgyalás?
— Mit tudom én.
— Hát én tudjam?
S felnyitott ez a fogalmazó is egy nagy könyvet, de olyan fincságosan nézett, hogy Csibe megijedt.

— Itt a mellettünk levő 13-asban.
Ő aztán bement a 13-asba s a kályhánál melegedett, ott kellett ugyanis várni. Franciska meg kint sétált a folyosón s ő meglátta az üvegajtón át s kifutott érte:

— Szervusz, már itt vagyok régen.
— Szervusz — és akkor bementek és már tíz perc múlva lett kilenc óra. Akkor jött a Cserepes az ügyvédjével, avval a nagy szeplőszerű ügyvéddel, akivel a multkor is összeveszett. De nem haragudott azért az ügyvéd, mos is odajött hozzá és köszönt neki jónapot.

Csibe elfogadta a kezét s azt mondta neki:
— Nehogy meghazudtoljon aztán, hé.
Az ügyvéd nevetett.
— Mert nem szeretem ha meghazudtolnak, mikor teljes igazam van.

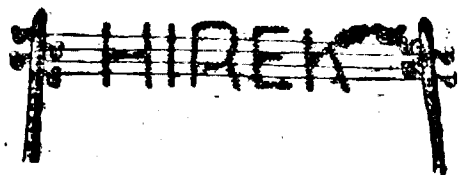
— Én csak az igazat fogom mondani, — szölt vidáman az ügyvéd.
— Jójó, ügyvédnek az a kötelessége, hogy manál nagyobb hazudjon. Minél zeirozabbakat hazudjanak.

Az ügyvéd úgy el kezdett nevetni, hogy csak későn vette észre, hogy e szem egészen bók.

— Jójó, — szölt Csibe a mentegőzésére, — az a kötelességtük.

De már jött a kopasz kis öreg szolgál és mondta, hogy akinek kilenc órára van idézése, menjenek be, Csibe meg volt sórtva, mert őt kint hagyták. De azon még jobban, hogy az ügyvéd összedugta a fejét Cserepes Mátyással, meg a tyukjával, akit tanunak magával hozott és tanította őket, hogy mit hazudjanak.

— No, ha nagyot hazudtok, — mondta Franciskának — szétvágom a fejetekeket.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentimétere 6 lei. Éves kötésnek árrendelvény.
Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.
Strada Braţianu 18.

Felhívás

Az Oradea-nagyvárad cipésmesterek szindikátusa ezúton is felhívja a közönség figyelmét, hogy bármilyen szakmába vágó munkát az ipartörvény rendelkezése alapján csak képesítéssel és iparral bíró iparos végezhet.

Kihágást követ el az, aki iparengedély nélkül dolgozó kontár munkáját veszi igénybe és jogtalan iparüzőnek tekintendő az olyan alkalmazásban lévő munkás is, aki nem a munkaadója megbízásából vállal munkát.

Figyelmeztetjük tehát az érdekelteket, hogy minden egyes esetben a hatóság legerélyesebb támogatásával fogunk eljárni azokkal szemben, akik a fenti szabályoknak vétének.

Az Oradea-nagyvárad Cipésziparosok Szindikátusa.

— Március 31-ig lehet bonokkal és kötvényekkel adót fizetni. November 30-án járt le a kincstári adósságokról szóló törvény meghosszabbítása. Az első intézkedés az a miniszteri rendelet volt, amely saját hatáskörben egy hónappal meghosszabbította a kedvezményes adófizetéseket, míg a Monitorul Oficial szombati számában megjelent a meghosszabbítást tartalmazó törvényrendelet, amely a bonokkal és 3 százalékos beruházási kölcsönkötvényekkel való adófizetés kedvezményét a költségvetési év lejártaig, tehát március végéig meghosszabbítja. Lapunkban közelmúltban részletesen ismertettük azokat a kedvezményeket, amelyek mellett ezek a hátralékok fizethetők és amelyekre a most megjelent rendelet törvény vonatkozik.

HÜSEGES KUTYA

Vasuti kocsí. Az egyik utas időnkint megnézi az ülés alatt szundító vizsláját és a kutya hűségét dicséri.

Az utasok hallgatják, de egyik közülük megvetően nevet:

— Nehogy azt higgye, hogy őnt követi kutya. A ruháját követi. Mult esztendőben feleségem eladott néhány ruhadarabomat. Aznap délután elvesztett a kutya és három nap múlva, tíz kilométernyire a lakásunktól annak az embernek az ajtaja előtt találtuk meg, aki megvette a ruháimat. A ruhák szagát követte a kutya...

A kutya barátja dühösen fordít hátt a közbeszólónak, aki aztán egyik állomáson sietve kiszáll.

Mikor a vonat elindul, még mindig hangosan monológizál a kutya barátja:

— Milyen idióta... Föltenni, hogy a kutya... Nézné meg csak az én kutyaomat... Cézár! Cézár! Ide!

De az ülés alatt semmi mozgolódás.

— Hát az ön kutya volt? — kérdi tőle egy másik utas, aki addig hallgatott. — Leszállott az állomáson azzal az urral, akinek esernyő volt a kezében...

— Esernyő? De hiszen az én esernyőm volt!

— Kedvezményes birságkiegyenlítés a munkáspénztárnál. A Társadalmi Biztosítási Pénztár (Casa de Asigurare Sociale) közli, hogy január elsejéig meghosszabbított az a kedvezmény, amely szerint a fel nem ragasztott bélyegek miatti birság 95 százalékát kell megfizetni. Ez a rendelkezés csak azokra a birságokra vonatkozik, amelyeket ez év április elseje előtt vetettek ki.

— Egymilliárd költséggel dolgozik az értékesítési minisztérium. A kormány gazdasági bizottsága foglalkozott az újonnan szervezett „értékesítési minisztérium” szervezésének ügyeivel is. Az új minisztérium hatáskörébe tartozik a központi textilhivatal, a földmívelésügyi minisztérium állattenyésztési és borászati szakosztálya, valamint a központi kiviteli hivatal több szolgálata. Előreláthatólag körülbelül egymilliárd leit irányoznak elő az értékesítési minisztérium költségvetésére és hatáskörében egész sor közmunkát indítanak meg. Többek között tervbe vették 10 ezer katonai előképzős ifjú munkájának felhasználását mintagazdasági munkálatok és gyümölcsfák védelmének elvégzésére.

— A horganylemez behozatali illetéke. A Monitorul Oficial 284. számában királyi rendelet jelent meg a vám díjszabás 1342. tételében foglalt horganylemez behozatali engedélyének díjáról vonatkozólag. Amennyiben az importőr április 1. előtt kiadott, vagy kiértékesített behozatali engedéllyel rendelkezik, e cikknek a régi engedély-illeték fizetendő, függetlenül a március 30-án kiadott 1638. számú rendeletről. Ezen engedélyek érvényét egyébként 30 nappal meghosszabbították.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámkorig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban Vád. lui Iuliu Csermák Gyuláné 929.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 1006 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megoszlik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban. 1015 Vád lui Francisc özv. Hory Ferencné, 1016 Alexandru Kovács Sándor.

In Grupa B. Csoportban: 995 Ludovic Amtmann Lajos, 996 Vád lui Iuliu özv. Csermák Gyuláné.

Tipografia „HIRLAP”, Arad.

Franciskának is be kellett menni, mint felpesnek és sokáig bent voltak, azt nem lehet tudni, mit csináltak odabent, csak végre valahára Csibét is hívták.

Ugy ment be, mint egy katona. A kis svájci sapkája felémere volt, húzta, helyes kis barpa, félikabátja nagyon csinosan állott a félcipőben volt, a barna cipőjébe s akárci láthatta rajta, hogy nem valami huszonnéypengős takarítónő. Egész melegszen ment be:

— Jónapot.

Erre a bíróságnak nagyon ránéztek, nevettek és felállottak mind a ketten és a fő bíróságot mondta:

— Ismeri ezt a Cserepes Mátyást?

— Sajnos.

Bediktálta az adatait. Mi a foglalkozása? Tanuló...

— Mit tud a dologról?

— Szabad úgy elmondani, ahogy én tudom?

— Kérem szépen.

De úgy engedelmeskedett a bíróságnak, ahogy Csibe akarta. Nem szólott az ő ellen semmi, csak a szeme névett az egész tárgyalás alatt.

— Kérem szépen, — kezdte vallomását a kislány — mikor elrendelte az árvaszék, hogy tanut vigyen ki a barátom, hogy a Cserepes ur... nem adja ki a gyereket, pedig törvénybe lett adva, hogy kéthetenként szépen meg kell mutatni az anyának... akkor engem hívott meg a Franci és én el is mentem vele. S mikor becsengettünk Kispesztén a kapu... nem akart kijutni, senki és mi sokáig ott állottunk s akkor véletlenül a kis Gabi a végre szabadult, megtalálta az anyukáját, odafutott s azt mondta: Anyukám mingyán jövök, csak megmosdok, mert még nem mosdottam, mert mióta anyuka nincs azóta engem nem mosdatnak... Így beszélt a kislány.

és olyan édes volt a kis arca. Aztán elment s mi megint nagyon soká vártunk, de én újra meg újra csengettem, úgy megnyomtam azt a csengőt, hogy a halottok is felébredhettek... hát jön ki egy szipirtó, ez a tyúk, aki itt gubbaszt és azt mondja, mit akarunk itt. Kérem szépen mondtam, az árvaszék elrendelte, hogy az édes anya lássa a kislányt. Hát azt mondja, abból nem eszik és akkor kijött a Cserepes Mátyás ur... és azt kiáltotta a feleségének elébb kinyitotta a kaput, kijött s azt kiáltotta: ez istenedet, még nem volt elég?... Arra én azt mondtam: Vigyázzon, mert tanu vagyok, csöndesebben... De nem adta ki. De a gyerek kiszaladt félig felhátozva s akkor az apja visszalökte a kapun belül és a Francira egy jó nagyot köpött.

de Elhallgatott, oly élénken emlékezett vissza, hogy elfutotta a szemét a könny.

— Olyan édes volt az a szegény kis gyerek kérem, és én is úgy megsirattam...

Azt mondja a bíróságnak Cserepes Mátyásnak:

— Van a tanuhoz kérdezni valója?

Azt feleli Cserepes Mátyás:

— Nincs kérem semmi.

Azt gondolja magába Csibe:

— No akkor megbuktál.

Azt mondja a bíróságnak:

— Tegye a kezét a szívére és mondja utánam az esküt: Eszküszöm az élő istenre...

Az eskü után újra megkérdi a bíróságnak Cserepes Mátyás ur... csak azt mondja: Nincs semmi kérdése és mondanivalója? — Nincs.

Erre aztán kihirdették az ítéletet, hogy az árvaszék tanu semmit sem érnek és minden vallomása hamis, csak az egy felpes tanu vallomása hiteles. A bíróságnak nagyon ránéztek, nevettek és felállottak mind a ketten és a fő bíróságot mondta:

vezetőnője, vagy mi je magának, rokonszenvesfélé, de a másik független... és elrendelem, hogy Cserepes Mátyás kötelessége megfizetni Mácsik Franciskának a díjakat, százöt pengőt és ötven pengő büntetést...

— No Franci újra megnyertem a pert neked, — kiáltotta fel Csibe.

De ahogy most ránézett Franciskára, rettenetesen megijedt, olyan rosszul állott az a kis kövér szőke nő, hogy a hasa úgy kidagadt, mintha egy görögdiányt nyelt volna.

Nem is mert ránézni tovább, nem is hallotta, mit beszélnek, csak azon gondolkodott, hogy ezek a Franciskának a bánattól valami betegsége lett. Nem is törődött senkivel és semmivel, futott ki s amint kettesben maradt Francival, kérdezte rá mutatva:

— Mi van veled?

— Öthónapos, — feleli Franci.

Csibe megnémult.

— Jézus Mária, hiszen egy esztendeje már elmult, hogy az uradtól eljöttél.

— Igen, vőlegényem van. Katona. Tüzér. Mihelyst szabadul elvesz, kárpitos és poloskairtó és azt mondta, hogy ha nem hallgatom meg, ő nem bír megmaradni a katonaságnál, elsökök, katonaszökevénynek.

Csibe soká nézett rá s szólt:

— Nézd, ha nekem lett volna apám, anyám mint neked... jaj nekem kisülne a szemem... és azonkívül ilyen buta vagy, ezt a pert megnyertem neked és te már egy másik perbe bocsátkoztál? Azt hiszed én minden pert meg fogok neked nyerni?

Aztán bólogatott:

— En megnyertem a pert, de te elvesztetted.